

Handelingskader Wmo Verblijf ter informatie voor zorgaanbieders en verwijzers

Voor het indiceren per 1 januari 2026 voor Wmo Verblijf en de aanvullende modules moeten toegangen (Wmo-consulenten, sociaal wijkteams en beleidsmedewerkers) beschikken over duidelijke indicatoren en criteria die aansluiten bij de ingekochte voorzieningen. Hieronder de context van de inkoop en een richtinggevend handelingskader met essentiële indicatoren per voorziening.

Algemene uitgangspunten

De Gemeente wil dat inwoners zelfredzaam zijn en maatschappelijk participeren. Daar waar nodig, biedt de Gemeente ondersteuning vanuit de Wmo 2015 aan de inwoners die dit niet op eigen kracht kunnen. Het uitgangspunt hierin is dat de inwoner zoveel mogelijk zelf de regie heeft en houdt over zijn of haar eigen leven.

Hiervoor zijn de onderstaande zes uitgangspunten geformuleerd:

1. Het perspectief van de inwoner staat centraal.
2. 1 gezin – 1 plan – 1 regisseur.
3. Inwoners, Gemeenten en Aanbieders werken samen op basis van vertrouwen.
4. Ondersteuning voor alle inwoners die het nodig hebben is effectief en in goede samenhang met het netwerk van de inwoner en andere ondersteuning die geleverd wordt.
5. Passende ondersteuning wordt zo nabij mogelijk georganiseerd.
6. Er is kwalitatief goede en kwantitatief voldoende passende ondersteuning binnen een flexibele infrastructuur van (informele en formele) voorzieningen.

Algemene beschrijving Wmo Verblijf

De beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis vraagt in de regio om een breed arsenaal van woonvarianten wat de mogelijkheid van op- en afschalen vergroot.

Wmo Verblijf gebruiken we als overkoepelende term voor de ondersteuning voor inwoners met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn, zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Wmo Verblijf wordt in de vorm van een maatwerkvoorziening geboden. Het criterium luidt dat een maatwerkvoorziening erin moet voorzien dat betrokkene indien dat kan en zo snel als mogelijk, weer in staat is zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Binnen de voorziening Wmo Verblijf dient 24 uur per dag begeleiding beschikbaar te zijn, waarbij sprake is van een onderscheid in toezicht, nabijheidsbehoefte, bereikbaarheid en beschikbaarheid. De voorzieningen zijn afgestemd op de mate waarop iemand zelfstandig kan functioneren en de behoefte aan toezicht. Er zijn verschillende vormen van ondersteuning; de zwaarste omvat intensieve ondersteuning en toezicht, dit kan trapsgewijs worden afgeschaald naar een lichtere vorm. Bij alle vormen kan zowel geplande als ongeplande begeleiding plaats vinden.

Doelgroep en afbakening

De voorziening Wmo Verblijf wordt ingezet voor inwoners met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Er kan sprake zijn van gecombineerde of complexe problematiek, zoals verslaving en/of gedragsproblemen. Er is ondersteuning op meerdere leefgebieden nodig. Voor deze doelgroep ligt de ondersteuning vanuit begeleiding op het aanleren/activeren van het zelfregelend vermogen, vaardigheden en het aangaan van contacten en sociale vaardigheden.

De inwoner heeft herstel- en ontwikkelingsmogelijkheden die de zelfredzaamheid en/of participatiemogelijkheden vergroot. Ondersteuning is gericht op de doelen die door de

gemeentelijke toegang zijn opgesteld. Aanbieder schrijft, op basis van het plan van de gemeente, samen met de inwoner in het ondersteuningsplan hoe aan de doelen wordt gewerkt.

Voor inwoners kan tijdens het verblijf binnen een voorziening voor Wmo Verblijf blijken dat zelfstandig wonen geen duurzaam perspectief is. Uitstroom richting de WLZ of andere vormen van zorg worden dan onderzocht en/of georganiseerd.

Onderscheid toezicht, nabijheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid

Definitie en noodzaak van toezicht

Actieve observatie en signalering gedurende 24 uur per dag. De Aanbieder moet in de woonsetting fysiek aanwezig zijn om direct in te kunnen grijpen en, indien nodig, ongevraagd hulp te kunnen bieden aan de inwoner. Het toezicht is nodig op zowel geplande als ongeplande momenten, waarbij de Aanbieder het initiatief moet nemen. Dit betekent dat er minimaal een één slaapwacht aanwezig is.

Definitie en noodzaak van nabijheid

De inwoner heeft beperkt vermogen om een adequaat oordeel te vormen over dagelijks voorkomende situaties. Voortdurende begeleiding of overname van taken is nodig ten aanzien van de zelfredzaamheid, gezondheid, meedoen en veiligheid. De inwoner kan (nog) niet zelf beoordelen of voldoende aangeven welke ondersteuning hij/zij nodig heeft. Ondersteuning is nodig op zowel geplande als ongeplande momenten, waarbij de Aanbieder grotendeels het initiatief moet nemen.

Kortdurende afwezigheid van toezicht gebeurt alleen op inschatting van de Aanbieder omdat inwoner hier onvoldoende regie op kan voeren. De Aanbieder dient 24/7 binnen 15 minuten weer aanwezig te kunnen zijn op de woonlocatie.

Bereikbaarheid

De inwoner kan buiten geplande momenten 24/7 (telefonisch) in contact treden met Aanbieder, wanneer de hulpvraag van de inwoner niet uit te stellen is tot het volgende dagdeel of de volgende dag. Door de Aanbieder wordt met de inwoner ingeschat of er wel/niet directe beschikbaarheid van de Aanbieder noodzakelijk is (triage).

Beschikbaarheid

De aanbieder biedt in voorkomende situaties onplanbare begeleiding binnen 30 minuten op de woonlocatie van de inwoner.

Afbakening Thuis wonen en ambulante ondersteuning

Een voorziening voor Wmo Verblijf kan alleen ingezet worden mits uit onderzoek blijkt dat ambulante vormen van ondersteuning ontoereikend zijn. Thuis Wonen biedt een combinatie van begeleiding en 24-uurs bereikbaarheid en beschikbaarheid van ondersteuning. Meestal kan de inwoner de hulpvraag uitstellen naar het volgende begeleidingsmoment na telefonisch contact te hebben met de Aanbieder. Indien dit echt niet mogelijk is, kan de Aanbieder binnen 30 minuten aanwezig zijn.

De inwoner betaalt zelf huur. Er wordt geen huisvesting toegekend in de maatwerkvoorziening. Thuis Wonen wordt ingezet om Beschermd Wonen te voorkomen en om af te schalen. Bij ambulante begeleiding (Wmo), wat niet onder deze aanbesteding valt, kan de inwoner een hulpvraag stellen indien hij/zij ondersteuning wenst en is geplande zorg toereikend. De inwoner is daarnaast in staat een hulpvraag (op eigen kracht of met hulp van zijn/haar omgeving) uit te stellen; bijvoorbeeld naar de volgende dag of naar de volgende afspraak (zonder verergering van problemen). Incidenteel ongepland is een verwachting die vanuit de reguliere ambulante ondersteuning geboden moet kunnen worden.

Afbakening Thuis Wonen en Begeleid Kamer Wonen (BKW)

Thuis Wonen is zelfstandig wonen waar de inwoner zelf de huurder is van de woning. Het biedt een combinatie van begeleiding en 24-uurs bereikbaarheid en binnen 30 minuten fysieke aanwezigheid. Bij Thuis Wonen is de begeleiding minder intensief dan bij BKW en is gericht op ondersteuning van zelfredzaamheid in de woonomgeving. De hulpvraag kan zelfstandig worden geformuleerd en worden uitgesteld. Er is enige kans op ontregeling. Daarom blijft een bepaalde mate van (on) planbare zorg over de week nodig.

BKW houdt in dat de inwoner een eigen kamer heeft binnen een woonvorm.

Gemeenschappelijke voorzieningen worden met anderen gedeeld zoals een keuken, badkamer en woonkamer. Omdat wordt samengeleefd met anderen, is de begeleiding hier meer gericht op het leren omgaan met huisgenoten, structuur en huisregels. De begeleiding is intensiever dan bij Thuis Wonen. De hulpvraag kan met ondersteuning worden uitgesteld en er is sprake van een beperkte kans op ontregeling. Er blijft een bepaalde mate van onplanbare zorg nodig. Wanneer het de inwoner niet lukt om ondersteuning te vragen, heeft de begeleider een signalerende functie op de geplande en ongeplande momenten. Ook hier geldt dat de begeleider, op afroep, binnen 30 minuten aanwezig moet zijn, indien noodzakelijk.

Er zijn twee varianten BKW: Inclusief en exclusief wooncomponent. Start is huisvesting via de zorgaanbieder. Hierbij is er een mogelijkheid tot afschalen d.m.v. de variant excl. wooncomponent (inwoner betaalt dan vergoeding of huur)

Componenten Wmo Verblijf

Een voorziening Wmo Verblijf kan uit verschillende componenten bestaan:

Wooncomponent

- A. Inwoner verblijft in een accommodatie van Aanbieder. Hieronder wordt verstaan in het gebouw en/of op het terrein van Aanbieder. Dit is inclusief huisvestingskosten. Aanbieder mag geen huur vragen. De Aanbieder draagt er zorg voor dat inwoner zich als woningzoekende inschrijft of ingeschreven blijft. Betreft klassiek Beschermd Wonen.
- B. Zelfstandig: Inwoner beschikt over een eigen woning en is zelf verantwoordelijk voor het afdragen van huur. Dit is exclusief huisvestingskosten en betreft een zogenaamde tussenvorm.

Begeleidingscomponent (24/7)

Begeleiding en/of persoonlijke verzorging (wat onder de Wmo valt) op geplande en ongeplande momenten, gericht op:

- Het welzijn en veiligheid van de inwoner
- Het bevorderen/vergroten van de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie
- Het stabiliseren en behoud van zelfredzaamheid
- Het ontwikkelen van vaardigheden en competenties
- Het zo lang mogelijk behouden van aanwezige vaardigheden
- Het ondersteunen bij de Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen
- Het opbouwen/onderhouden van sociale contacten
- Het (laagdrempelig) deelnemen aan de samenleving

Varianten producten Wmo Verblijf

Beschermd Wonen - Toezicht	Toezicht is aanwezig	Klassiek BW
Beschermd Wonen - Nabij	Toezicht is nabij	Klassiek BW
Begeleid Kamer Wonen	Inclusief wooncomponent	Klassiek BW
Begeleid Kamer Wonen	Exclusief wooncomponent	Tussenvorm
Thuis Wonen - Intensief	Intensief (7-10 uur per week)	Tussenvorm
Thuis Wonen - Licht	Licht (4-6 uur per week)	Tussenvorm

Aanvullende modules op de Wmo Verblijf producten

Begeleiding complex	De module Begeleiding Complex wordt geboden als aanvulling op de reguliere woonbegeleiding, door dezelfde aanbieder. De inzet is in principe tijdelijk en zo kort als mogelijk. Begeleiding Complex is geen behandeling zoals bedoeld in de Zorgverzekeringswet.	Inzetbaar bij alle producten
Dagbesteding	De module Dagbesteding wordt geboden in het kader van activering en maatschappelijke participatie en is bedoeld voor jeugdigen en volwassenen met een beperking die niet in staat zijn om deel te nemen aan regulier onderwijs, (vrijwilligers)werk of andere vormen van maatschappelijke participatie.	Inzetbaar bij alle producten

Voor deze aanvullende producten dienen aparte indicaties te worden afgegeven.

Module Dagbesteding niet ingekocht bij aanbieder waar inwoner verblijft.

Niet alle gecontracteerde aanbieders WMO Verblijf bieden de module Dagbesteding. Bij de indicatie graag rekening houden met dit gegeven. Als blijkt dat Wmo Verblijf wel passend/noodzakelijk is en de extra module Dagbesteding moet worden geïndiceerd. Dan zijn de volgende opties volgendelijk mogelijk:

- Indicatie dagbesteding bij andere gecontracteerde aanbieder module dagbesteding Wmo Verblijf
- Indicatie dagbesteding bij andere gecontracteerde lokale aanbieder Wmo. Let op aparte productcode 15D35 .

Vervoer van en naar dagbesteding (optioneel)

Inleiding

De inwoner dient het vervoer zelf, eventueel met de inzet van het eigen netwerk, te organiseren. Indien dit niet mogelijk is kan er bij de indicatie een extra vervoerscomponent worden toegevoegd. De Aanbieder heeft dan de verplichting dit vervoer te organiseren. Denk hierbij aan het zelf uitvoeren met eigen personeel/vrijwilligers of door het inzetten van een vervoersbedrijf.

Vervoer bij dagbesteding is bedoeld om inwoners met een indicatie voor dagbesteding op grond van de Jeugdwet of Wmo te vervoeren tussen het thuisadres en de locatie van de dagbesteding. Deze vervoerscomponent kan alleen worden ingezet in combinatie met dagbesteding.

Het algemene uitgangspunt van de gemeenten is om de passende dagbesteding in de nabije omgeving van de inwoner te laten plaatsvinden. Bij de inzet van passende dagbesteding wordt eerst gekeken binnen de eigen wijk en vervolgens verder in de gemeente.

Doel inzet

Vervoer dagbesteding heeft tot doel:

- Het kunnen bezoeken van de locatie van dagbesteding
- Het thuis kunnen komen vanaf de locatie van dagbesteding

Beschikking / indicatie

Vervoer van en naar dagbesteding wordt (indien vervoer noodzakelijk is) alleen in combinatie met een beschikking dagbesteding afgegeven. Het vervoer dient opgenomen te worden in de beschikking dagbesteding, indien van toepassing. De Aanbieder van dagbesteding is verantwoordelijk voor het organiseren van passend vervoer van en naar de dagbesteding wanneer de inwoner daar een beschikking voor heeft. De gemeentelijke toegang beoordeelt of vervoer wel/niet noodzakelijk is.

Bekostiging vervoer bij dagbesteding

De bekostiging vindt plaats op basis van een vast tarief per inwoner per dag. Er kan alleen gedeclareerd worden als er daadwerkelijk inzet heeft plaatsgevonden. Ten aanzien van het aantal kilometers wordt gebruik gemaakt van de onderstaande indeling.

- Tarief enkele reis tot 11 km
- Tarief enkele reis vanaf 11 km tot 21 km
- Tarief enkele reis vanaf 21 km tot 31 km

Product	Tot 11 km enkele reis	11 tot 21 km enkele reis	21 tot 31 km enkele reis
Vervoer Regulier	€ 13,17 per retour	€ 24,79 per retour	€ 33,99 per retour
Vervoer Rolstoel	€ 26,87 per retour	€ 34,85 per retour	€ 42,83 per retour

Het aantal kilometers wordt berekend vanaf het woonadres van de inwoner naar de locatie van de dagbesteding middels de ANWB-Routeplanner, enkele reis. Hierbij wordt uitgegaan van de kortste route.

Algemene onderwerpen/afspraken voor de uitvoering

Wijziging Aanbieder

Gedurende het ondersteuningstraject kan blijken dat een verwijzing nodig is naar een andere Aanbieder, of de bestaande Aanbieder niet in staat is de toegewezen inwoner te ondersteunen. De Aanbieder heeft de verantwoordelijkheid om tijdig te zoeken naar een passend vervolgaanbod, dit in samenspraak met de verwijzer en de inwoner. De Aanbieder organiseert een zogenoemde 'warme overdracht'. Dit houdt in ieder geval in dat de Aanbieder zorgt dat contact plaatsvindt tussen de inwoner, de medewerker toegang en de nieuwe Aanbieder. Totdat de overdracht definitief is geregeld, blijft de huidige Aanbieder verantwoordelijk voor de ondersteuning van de inwoner.

Het beëindigen van de ondersteuning bij een inwoner met een lopende indicatie kan alleen plaatsvinden als in het Pracht-overleg de casus is besproken en geconcludeerd kan worden dat

beëindiging van de ondersteuning de enige optie is. Dit alles gebeurt in overleg met de medewerker van de toegang van de indicerende gemeente.

Urgente problematiek

Indien er, in uitzonderlijke situaties, sprake is van een urgente situatie, dan wordt direct de ondersteuning ingezet die het meest passend is na afstemming tussen gemeente en Aanbieder en schriftelijke bevestiging van de Gemeente.

Zorg verleend in het buitenland

Alle ondersteuning vanuit de Wmo wordt binnen Nederland aangeboden.

Declareren bij tijdelijke afwezigheid Beschermd Wonen

In geval van tijdelijke afwezigheid van de inwoner kan er in principe niet gedeclareerd worden. Er zijn echter twee uitzonderingen:

1. Tijdelijke afwezigheid door klinische opname in een GGZ-instelling;
2. Tijdelijke afwezigheid door detentie.

Declareren van afwezigheidsdagen kan in dat geval alleen op basis van de volgende voorwaarden:

- de opname of detentieperiode duurt niet langer dan maximaal zes maanden;
- vanaf het begin van de opname is duidelijk dat de inwoner na de tijdelijke afwezigheid weer terugkeert naar de BW-instelling (zorginhoudelijke noodzaak) én;
- er bestaat geen mogelijkheid op financiering/compensatie voor de Aanbieder vanuit andere wet- en regelgeving.
- Aanbieder kan de plek op eigen kosten langer beschikbaar houden.

Normaliseren en bijstellen

Aanbieder en Gemeente spannen zich op basis van hun eigen verantwoordelijkheden in tot het normaliseren van hulp- en zorgvragen, waaronder ook wordt verstaan het leren omgaan met beperkingen. Zowel bij aanvang van de ondersteuning als gedurende de ondersteuning onderzoekt de Aanbieder de mogelijkheden vanuit het netwerk van de inwoner. De Aanbieder zoekt actief naar mogelijkheden voor een positieve beëindiging van de zorg- of hulplevering, vermindering van inzet van expertise en/of intensiteit van de ondersteuning, en betreft hierbij – onder meer – de mogelijkheden van de inzet van lichtere hulp en inzet van voorliggende voorzieningen. Belangrijk is dat de ondersteuning altijd passend is bij de situatie. In sommige gevallen kan dit dus ook betekenen dat de inzet geïntensiveerd moet worden.

Casusafstemming en time out

Aanbieders die klassiek Beschermd Wonen bieden, stemmen onderling af om oplossingen te vinden wanneer er knelpunten ontstaan die kunnen leiden tot een time-out van de inwoner bij de primaire Aanbieder. Lukt dit niet, dan is Aanbieder verplicht met de gemeentelijke toegang casuïstiek af te stemmen indien er gesignaleerd wordt dat er achteruitgang plaatsvindt en de Aanbieder vindt dat zij onvoldoende in de ondersteuningsbehoefte kan voorzien. Het inbrengen van een casus in het Pracht-overleg Beschermd Wonen, zal dan eerst ingezet worden.

De Aanbieder spant zich volledig in om voortijdige zorgbeëindiging te voorkomen. De Aanbieders stellen beleid op ten aanzien van het éézijdig beëindigen van zorg waarbij de inwoner centraal staat. Dossieropbouw en het vastleggen van afspraken met de inwoner zijn noodzakelijk voor de gemeentelijke toegang om de situatie in afstemming met de Aanbieder te kunnen beoordelen. De Aanbieder staat open voor de inbreng van externe expertise, het inbrengen in het Pracht-overleg Beschermd Wonen en het door ontwikkelen van het eigen aanbod om zorgbeëindiging te voorkomen.

Indien er behoefte is aan een tijdelijk time out binnen Beschermd Wonen maken Aanbieders Beschermd Wonen hier onderling afspraken over (mogelijkheden en financiën). Time out betreft hier geen ander product, maar een kortdurende interventie binnen het product beschermd wonen met als doel dat de inwoner daarna weer verder kan met beschermd wonen bij de primaire Aanbieder.

Overgangsrecht

Vanaf 1 januari 2026 maakt Gemeente onderscheid in 3 (drie) categorieën aanbieders:

1. Aanbieders die al een raamovereenkomst hadden voor 1 januari 2026 en met wie de gemeenten vanaf 1 januari 2026 een raamovereenkomst sluiten:
 - Alle lopende ondersteuningstrajecten op 31 december 2025 die (bij dezelfde Aanbieder) doorlopen na 1 januari 2026 worden door de Gemeente administratief omgezet naar de nieuwe bekostigingssystematiek conform deel 4 (vier) van het programma van eisen. De Gemeente geeft voor deze lopende ondersteuningstrajecten geen nieuwe beschikkingen aan de inwoners af.
 - Wanneer een inwoner na 1 januari 2026 voor het eerst ondersteuning krijgt, of als er sprake is van een herindicatie, ontvangt de inwoner een nieuwe beschikking conform de nieuwe indicatie- en bekostigingssystematiek.
2. Aanbieders die al een raamovereenkomst hadden voor 1 januari 2026 en met wie de Gemeente vanaf 1 januari 2026 géén raamovereenkomst sluiten:
 - Alle lopende ondersteuningstrajecten op 31 december 2025 die doorlopen na 1 januari 2026 worden niet met ingang van 1 januari 2026 omgezet naar de nieuwe indicatie- en bekostigingssystematiek. De Gemeente stelt voor deze inwoners geen nieuwe beschikking op ingaande op 1 januari 2026. De raamovereenkomst van 2020 met de bijbehorende tarieven wordt gecontinueerd tot uiterlijk 30 juni 2026. De ondersteuning aan deze inwoners blijft vallen onder de oude raamovereenkomst tot de indicatie afloopt en/of het moment van herindicatie.
 - De Aanbieder is verantwoordelijk voor de tijdige overgang van de inwoner(s) naar een gecontracteerde Aanbieder. Paragraaf 1.6.1. van het programma van eisen is van overeenkomstige toepassing.
 - Er vindt per 1 januari 2026 geen nieuwe instroom plaats bij deze Aanbieders.
3. Aanbieders met een raamovereenkomst vanaf 1 januari 2026:
 - Toeleiding, beschikking en bekostiging vindt plaats conform de voorwaarden en eisen uit de nieuwe overeenkomst.